



TIL
BURGS
DIA
LECT

ók nao zisteg jaor

wènst

Drukkerij Piet Smits

oe

ene zaolege kèrsemis

èn en zaoleg nuuwjaor.

DRUKKERIJ PIET SMITS

TELEFOON 013-421724

KORVELSEWEG 46

5025 JJ TILBURG

Na het jubileumjaar 1984,
60 jaar Drukkerij Piet Smits (11-10-1924),
25 jaar daar werkzaam Eugène Smits (15-9-1959),
10 jaar daar werkzaam Paul van Ierland (1-11-1974),
40 jaar geleden Tilburg bevrijd (27-10-1944),
50 jaar Scouting Jan Baptist (27-10-1934),
10 jaar Ramblers Fan Club (1-11-1974),

wensen wij U prettige feestdagen
en geluk en voorspoed in 1985.

DRUKKERIJ PIET SMITS
TELEFOON 013-421724
KORVELSEWEG 46
5025 JJ TILBURG

Misschien wekt deze uitgave — zo kort na het verschijnen van het mini-boekje „De Korvelseweg” op 30 april jl. — uw verwondering. Ter geruststelling kunnen wij u meedelen, dat 'n herdruk gerechtvaardigd is, omdat er een onverwacht grote belangstelling voor het boekje was. Ook van deskundige zijde kregen wij reactie. Daarom hebben wij het advies opgevolgd van het Instituut voor Dialectologie en onze dialect-spelling aangepast aan die welke wordt gebruikt in het Woordenboek van de Brabantse dialecten.

Het zal u niet bevreemden dat de Werkgroep Taaleigen van de Heemkundekring Tilborch het zeer op prijs stelt als u aan haar woordenverzameling iets weet toe te voegen. De uitgever neemt uw bijdrage graag in ontvangst.

Meschien verbaost oe dees ötgaove — zó kòrt nao et verschèene van et klèèn buukske „De Kòrvelsewèg” óp 30 april jl. Tóch kunde gerust zèèn, want wij kunne oe vertelle, dè en hèrdruk gerèchtvaordegd is, omdètter en ónverwachs gròote belangstèlling vur et buukske waar. Ók van dèskundege kaant kreege wij reejaksies. Dörróm hèmme et advies ópgevòlgd van 't Instituut vur Dialectologie èn óns diejalèkt-spèlling òngepaast òn die die gebròkt wòrdt in et Woordenboek van de Brabantse Dialecten.

Et zal oe nie vrèmd vurkooome dè de Wèèrkgroep Taolèège van de Heemkundekring Tilborch et hêel èèrg óp prèès stèlt as ge òn heur wordeverzaomeling iets wit toe te voege. Den ötgeever nimt oew bijdraoge gèere in ontvaangst.

SPELLING VAN TILBURGS DIALECT

Goedgekeurd door het Instituut voor Dialectologie, Volkskunde en Naamkunde

DE KLINKERS

Als in het A B N worden geschreven:

- aa (kaast, laage)
- a (tas, harses)
- oo (koom, boogerd)
- ee (meens, teege)
- i (fist, himmøl) is dikwijls een verkorte ee
- eu (kneut, meule) variabele duur; korte eu wordt u (veur - vur)
- u (bumke, kunne) kort
- uu (vuur, zuuke) meestal kort,
voor r soms langer: muur (lang), muurke (kort)
- ie (kiest, miere) meestal kort,
voor r soms langer: pier (lang), pepierke (kort)
- oe (proem, schoepe) meestal kort,
voor r soms langer: boer (lang), boerke (kort)
- au (blauwslōot)
- ou (vrouw, louwe)
- ui (lui, et zuije)
- ei (vaasteghei)
- ij (aaltij, gij)

Een onmiddellijk na een klinker volgend j-achtig element wordt steeds als j geschreven;

volgt er iets w-achtigs, dan schrijven we een w.

- | | |
|---------------------|--------------------|
| aaj (waaj, aajer) | aaw (gaaw, snaawe) |
| aoj (slaoj, spaoje) | ouw (mouw, douwe) |
| òj (dròjmaaker) | euw (leuw, sneuwe) |
| ooj (nooj, rooje) | |
| eej (pleej, zeeje) | |

Afwijkend van het A B N zijn de volgende tekens:

- ao (ABN zōne) in: straot, saome, maot
Deze uit een aa ontstane o-klank wordt in veel dialecten zo gespeld.
- ò (ABN bod) in: mòtje, tòffel, zòt
Vaak een verkorting van ao, vgl. vaos - vòske
- ó (ABN bot) in: pantóffel, prónt, jóng
Ook ABN kent verschil tussen bod en bot, hok en bok; het

heeft er echter hetzelfde teken voor. Wil men Tilburgs kunnen lezen, dan dient steeds te blijken om welke o het gaat, bijv. Zó't zòt zèèn?

èè (ABN scène) in mèèd, blèève. ABN heeft hier veelal ei of ij

è (ABN bed) in: wè, kèkt, mèn

Verkorting van èè in bijv. kèènd - kènder, kèèk - kèkt.

e (ABN de) in: dikkelder, tebak, meraokel, vurrege, teege, bukkem, kenaol, gerdèèn, aoreg

Als de vorige klank door een accentteken gekenmerkt is, kan deze e zonder misverstand dienen voor alle „klankloze” klinkers.

èù (ABN freule) in: hèùs, flèùte

De ABN-tweeklank „ui” is in Tilburgs een eenklank.

ö (ABN löss) in: höske, köster. Vorige klank in het kort.

êe in: bëen, hëele

ôo in: schôon, drôome

êû in: drêûg, vrêûke

In een beperkt aantal woorden luiden **ee**, **oo**, en **eu** niet als in ABN; ze gaan gepaard met een korte „naglijder” en klinken nadrukkelijker.

De voorbeelden demonstreren het al: steeds **eenzelfde** teken voor eenzelfde klank, ongeacht of die in een gesloten dan wel in een open lettergreep staat.

DE MEDEKLINKERS

De in ABN gebruikte medeklinkertekens lenen zich in het algemeen wel voor Tilburgs. Een paar knelpunten vragen echter aandacht:

- 1 Niet-uitgesproken medeklinkers mogen **niet** op papier komen, bijv. mèrt, nèptang, kaod, harses; de miste aaw meense ginge smèèreges saome waandele.
- 2 In principe schrijven we de medeklinkers die we horen, bijv. wèffer, prónt, vekaansie, dees, fèftæg, sisteg, pösje.
- 3 Waar — evenals in ABN — een striktgenomen foute medeklinker toch automatisch een juiste uitspraak oplevert, hantèren we de ABN-spelling, teneinde het woordbeeld niet te schaden; bijv. wèrd (met de d van waard), kiendje (met de d van kind), tòdkrèèmer (met de d van tod), zörg (met de g van

- zorg); niettemin: Ik laag er nie meej (g wegens infinitief laage).
- 4 In dezelfde geest spellen we geen assimilatie, dus kèlsgat (met de g van gat), stòfzèùger (met een z), vansgelèèke (met een g).
 - 5 Evenmin brengen we sandhi (aanpassing van klanken op de grens van woorden) op papier tot uitdrukking; bijv. dè moet zoo (de z blijft), 'k zèè tèène (de z blijft), et gao nie (toch 'n g).
 - 6 Geldt er in ABN naast de originele nog een uitspraak (rode/rooie, goede/goeie), dan kiezen we voor de exacte dialectuitspraak: rooje, goeje, zaddoek.
 - 7 Niets verzet zich tegen het gebruik van een dubbel medeklinkerteken in woorden als knòrrie, bissem, lózzie, hukkes, òssem, hoewel een enkel medeklinkerteken dezelfde uitspraak oplevert.
 - 8 Vormen met enclitisch voornaamwoord worden bij voorkeur aaneengeschreven, als bij splitsing in twee woorden de woordgrens betwistbaar is:
kómde, gaode, hadde, mòkte, hij doeget zelf, gaoget goed?,
waarde gij er nie?, wè zeetie?, kan ie dè wèl?

Een opvallend verschijnsel in Tilburgs dialect is de krimping van de stamklinker bij verlenging van een woord.

Duidelijk wordt dit als we naast elkaar plaatsen b.v. klèèn en klènder, vèèf en fèftig, Beek en Biks, stèen en stinoove, geréed en geridschap, schèère en schèermis, smèèr en smèrlap, spaore en spòrspót, draod en dròjmaoker, deur en durstèèl, vèùl en vóllek, tèùn en tònman, krèùs en krösweg, hèùs en hösbaos, brèud en brölòft, waas en wasdag, schòon en schónder.

Hetzelfde doet zich dikwijls voor bij de vorming van verkleinwoorden: zaog/zògske, haon/ hòntje, paol/pòltje, draod/dròjke, kaast/kasje, knèèn/knèntje, kèèr/kèrke, wèèf/wèfke, mèèd/mèdje, kòol/kóltje, bòn/bóntje, steel/stiltje, bëen/bintje, zeum/zumke, gleuf/glufke, jèùn/jöntje, bèùk/bökske, krèùk/krökske, snèùt/snötje.

Bij werkwoorden speelt zich zoiets ook af:

de eerste persoon (ik) behoudt in de tegenwoordige tijd de stamklinker: gaope - ik gaop; maar de 2e en 3e persoon (gij, hij) voegen er een uitgang (t) achter en nemen genoeg met een kortere klinker: gòpt. Andere voorbeelden:

ik raok, saok, kèèk, lèèm, nèèp, schèèr, schèèn, vèèn,

gij/hij ròkt, sòkt, kèkt, lèmt, nèpt, schèt, schènt, vènt,

ik flèùt, jèùn, speul, teul, koom, ròok, lóop, geef, eet, weet

gij/hij flöt, jönt, spult, tult, kómt, rókt, lópt, gift, it, wit

Wegens de vele uitzonderingen is de term „regel” niet op zijn plaats; we treffen immers ook vormen met gelijke klinkers naast elkaar aan: raoj/raojt, krèèg/krèègt, schrèèf/schrèèft, blèèf/blèèft, wèès/wèèst, heur/heurt, vraog/vraogt.

Vermeldenswaard zijn de volgende werkwoordsvormen:

				verleden tijd
zèèn:	ik zèè	gij zèèt	hij is	waar(e)
zien:	zie	ziet	zie	zaag(e)
doen:	doe	doet	doe	deej(e) + di(n)
gaon:	gao	gaot	gao	ging(e)
staon:	stao	staot	stao	stón, stónd, stónne
slaon:	slao	slaot	slao	sloeg(e)
hèbbe:	hèb	hèt	heej	ha(n)-hò(n)
zègge:	zèg	zègt	zeej	zi(n)
ligge:	lig	ligt	leej	laag(e)
meuge:	maag	meut	maag	môog(e)
wòrre:	wòr	wòrdt	wòrdt	wier(e)
koome:	koom	kómt	kómt	kwaam(e)
weete:	weet	wit	wit	wies(e)
eete:	eet	it	it	aat(e)
geeve:	geef	gift	gift	gaaf(gaave)

aacht	acht	bòlscheut	steenworp(afstand)
aachter	achter	bòkzuut	beurs
aa, aajer	ei, eleren	bòltje	zakje
aaltij	altijd	boogerd	boomgaard
aanders	anders	börgemister	burgemeester
aat(e)	at(en)	in 't bòltje praote	smoezen
aaw	oud(e)	bóteram	boterham
aaw schoene	oude schoenen	bótramme	boterhammen
aawer	ouder (ook leeftijd)	braande	branden
aawmeute	kletsen, ouwehoeren	braoj	bips (dikke kont)
afeseere	opschieten, voortmaken	brembeezie	braambes(sen)
akkerdeere	opschieten, overweg kunnen	britse	prakken
allebaaj	beide	brónóllie	petroleum
alle mèèrges	elke morgen	broojer	broden
ammòl	allemaal/niets dan	bröst	bazig of koppig iemand
aon, òn	aan	bruur, bruurke	broer (jongen, als aanspreektitel)
aoreg	raar, (eigen)aardig	bukkem	bokking
aoreghèd	attentie, aangename verrassing	bult	buil (ook bult)
as	als/dan	bumke	boompje
avventoe	nu en dan	buske	busje, ook bosje
azèèn	azijn	busseltje	bundeltje
		buunder	hectare
		buune	boenen
baomes	zeer slecht weer	daas	das
bèen	been, benen(mv)	daans	dans
bèene	benen (bvn)	dabbe	knoeien, morsen
bèète	bijten	daoge, 14 daog	dagen, 14 dagen
ik bèèt		dè, dèt	dat
hij bèt		dèèrm	darm
begaoje	miskleunen	dèùf, dõfke	duif, duifje
begiene	beginnen	deur, dur	door
bekaan(s)t	bijna	deur, durke	deur(tje)
bèrzie	massa	din	deden
beschandeliezeere	beschadigen	den dieje	geld (met gebaar)
bestèute	roemen	dikkelder	vaker, meermalen
bèùl, bòltje	papieren zak, zakje	dikzat	dikwijls genoeg
bèüteréepe	buitenzetten (van personen)	dõfke	duifje
bezjoer	goeiedag	dõkkele	pootje baden
bezwaai	gevaarte	dónderjaoge	vervelend doen/herrie maken
bie, bieje	bij, bijen	dõdgemoeedereerd	doodkalm
bieje	bieden	dõoje, dõoj	dode, doden
bijd	beeld	dõos, duske	doos, (ook trut)
bintje	beentje	dõpke	dopje
bissem	bezem	dõróm	daarom
bisje	beestje	dõrp	dorp
bist, biste	beest, beesten	dõrpel	dorpel
biste	beste	douw	duw
blèek	droogweide	dreège	dreigen
blèène	blaren		
blènd	blind		
blèndaos	horzel		
boeretõppe	boerenkool		

drèène	dreinen	gêef	redelijk goed
drêûg	droog	gèèl	geel
drölleke	klein grappig kind (ook drolletje)	geensgòns	op de heenweg
dröpke	dropje/druppeltje	gèère	gaarne/graag
druktesmaaker	druktemaker	gehòst	gehaast
durdouwe	doordrukken (ook met praten)	gelêûve	geloven
durke	deurtje	gemèèn, gemènder	gemeen, gemener
duske	doosje	gemòkt	gemaakt
duuvel	duivel	geneuk	troep, rotzooi
			lastige houding
èège	eigen	gerdèène	gordijnen
èègegeraajd	eigenwijs	geut, gutje	goot (ook keuken)
éen, èene	een, ene	gèûze	begerig kijken
eerbeezie	aardbeien	gevraoge	gevraagd
èêrd(e)	aarde	gewist	geweest
èèrg	erg	gienderwèèd	ginds
èèrm	arm	giestere	gisteren
èèrmoej	armoede	gif	geef (geb.wijs)
èèrpel	aardappel(s)	gimmer	geen meer
èèrpelschèlle	aardappelschillen	gin	geen
èffenaaf (er utzien)	er pips uitzien	et gisselek	de geestelijkheid
èfkes	eventjes	gladdeghei	gladheid
enen dil	een aantal	glòske	glaasje
èntele	vervelend doen of pesten	goed	stof (lap)
èrdkèèr	zandkar	goeje klòot	goedig iemand
èrgeraans	ergens	gòllie	jullie
èüt, ôt	uit	gòlliepaop	sufferd
		Gòol, Gòls	Goirle, Goirles
fèèn, fènder	fijn, fijner	gòtje	gaatje
fèfteg	vijftig	gòtje	gaatje (nog kleiner)
fèfteger	rijksdaalder	grutje	grootmoeder
fist, fisje	feest	grutvadder	grootvader
fistag	feestdag	gruunte(s)	groenten
flèüt, flòtje	fluit, fluitje	gutje	gootje
flèute	fluiten		
ik flèüt		ha(n) / hò(n)	had(den)
hij flòt		haaj	heide
fòllie	falie, omslagdoek	haajkneuter	klein boertje
frammes	vrouw	haand, hèndje	hand(je)
fréet	parmantig	haawkèènd	iemand die steeds
frutblaos	varkensblaas		over de vloer komt
		haawmaaw	wervelwindje
gaasthèüs	ziekenhuis	haffel	handvol
gaaw, gaa	gauw	haffelen	voortdurend in
gaope	kijken (ook gapen)		de handen nemen
gaoper	gaper	hakdòl	haktol
gaoperd	uilskuiken (fig.)	halfwaas	halfwaas
gebóje	geboden	haorinder	precies het zelfde
gedallaast	afgespannen (fig.)	harses	hersenen (ook hoofd)
gedaon gehad	ontslagen	hèdde, hòdde	heb je, had je
		hèège	hijgen

heej	heeft	kèeke	kijken
hèlleg	heilig	kèènd, kènder	kind, kinderen
hèndjè	handje	kèèr, kèrke	kar, karretje
hèrs of geens	hier of daar	kèèrs, kèrske	kaars
heure	horen	kèès	kaas
ik heur, hij heurt		kèlsgat	keelgat
hèùs, höske	huis	kènneke	kannetje
hil	heel/helemaal	kèrke	karretje
hil den dag	de hele dag	kernillesrôos	pioenroos
hil de reutemeteut	alles wat erbij hoort	keresier	bazige vrouw
himmòl	helemaal	kèrske	kaarsje
hòj et	had hij 't	ketier	kwartier
hòlleke	holletje	kiendje	kindje
hòog vòlk	beter gesitueerden	kiep, kiepke	kip
den hòrt óp	op stap	kiest	kist
hòshaawe	huisgezin	kietelkaaje	kieselstenen
	(ook huishouden)	kik	kijk (geb.wijs)
höske	huisje (ook W.C.)	kinkenduut	kikker
hòst	bijna	klaaj	klei
hòst, hòsteg	haast, haastig	klaank	klank
hòt'j er	had hij er	klèed, kleeke	kleed, jurk
houdoe	tot ziens	klèèn, klènder	klein, kleiner
hukkes	hurken	van klèns af aon	van kindsbeen af
hurt	hoort (geb.wijs)	klèts	verkoudheid
		en klèts vatte	kou vatten
menen iepert	m'n bed	klòot, klutje	zie goeje klòot
ieveraant	ergens	klössenbak	onhandig iemand
illetriek	elektriciteit	klòttere	vallen/Sinterklaas-
inder	eender, gelijk		inkopen doen
irst	eerst	klutje	klein persoon (kind)
		knaawbòone	tuinbonen
jao, jè	ja	knèèn	konijn, konijnen
jèùke	jeuken	knèntje	konijntje
jèùk et	jeukt het?	kneut	margarine
et jukt	het jeukt	knoezel	kruisbes
jèùn	ui	knòrrie	kanarie
jèùne	stinken, scheten laten	knòst, knòsje	kop (hoofd)
jòntje	uitje (kleine ui)	koekwaus	dwaas
		kòksekloppeersstèm	harde zware stem
kaaj	kei	kóm es hèrs	kom eens hier
kaajbaand	stoeprand	koome	komen
kaaje	keien/stenen	ik koom, hij kómt	
kaajscheut	(gebakken) knikker	kòpke	kopje (ook kuipje)
kaast, kasje	kast, kastje	kòppènt	hoofdpijn
kaaw	koude	kòrtelètte	karbonaden
	(ook kauw=vogel)	kòs(se)	kon(den)
kaod, kaoj	kwaad, kwade, slechte	kòsse me	konden we
kaojkes	kaantjes	kòsselek	kostbaar
kaol	kaal	kòste	kon je, kon men
kasje	kastje	kòster	koster
kaskenaaj	blufferige drukte	krèège	krijgen

krèk	precies, correct	maot, mòtje	maat, maatje
kreugel	kruiwagen	mar	maar
krèukezèèker	scheld naam voor Tilburger	mèèd, mèdje, mèske	meisje
kröske stèèrve	op erewoord	meej	met of mee
kumke	kommetje	mèèlemòppe	marie-koekjes
kuukske	koekje	meens	mens
kuuske	varkentje	dè meens	dat mens (vr)
kwaam	kwam	dieje meens	die man
kwaansele	knoeien, morsen	meepesaant	tegelijkertijd
kwatske	beetje	meesjoefele	stilaan meelopen
kwattastroojsel	chocoladehagel	mèndje	mandje
kwèèle	kwijlen	mèn, mènne	mijn, mijne
kwikke	optillend het gewicht schatten	mènneke	mannetje of jongen
		menen iepert	m'n bed
		mènsie maoke	opschieten
		meraokel	wonder
laag, laage	lach, lachen	mèrkol	vlaamse gaai
laag	lag	mèske	meisje
laasteg pòtstuk	lastig iemand	meuge	mogen
lamlèndeghei	lamlendigheid	ik maag, hij maag	
laamp, lèmkè	lamp, lampje	mèùkele	aanrommelen of onhandig bezig zijn
laoj	lade		molen (fig. mond)
lappèet	vervangende peet	meule	muis, muisje
lèeg	laag (niet hoog)	mèùs, möske	vervelend doen of klieren
	laag (op laag)	miere	landje veroveren
leej	ligt	mitje steeke	mes
leetie	ligt hij	mis	onderwijzer
lèèk, lèèke	lijk (dode), lijken	mister	meikever of molenaar
lèèke	lijken (ww)	mòlder	molletje
ik lèèk, hij lèkt		mòlleke	karnemelksepap
lèèm, lèème	lijm, lijmen	mòllekepap	mond, mondje
lèllepòote	op de grond (liggen)	mònd, mundje	maand
lèmkè	lampje	mòndag	maandag
lillek	lelijk	mòndfieat	welbespraakt
lòcht	lucht	mòndje	maandje
	licht (gewicht)	mòntje	maantje
loerie	slappe koffie/ thee	mòpke	mopje
looje	loden (bvn)	mòrf	zacht, verrot
lòope	lopen	möske	muisje
ik lòop, hij lòpt		mòtje	maatje
lòstere	luisteren	mundje	mondje
louwe	suffend kijken	mutserd	takkenbos
lòzzie	horloge	muug, muuger	moe, vermoeider
luiwèèvepap	beschuitpap		
lups	loops		
maaj	<i>mei</i>	naa, naaw	<i>nou / nu</i>
maand, mèndje	mand (korf)	naaw	eng, nauw
maawe	zeuren of miauwen	naaw	precies, net
maoke	maken	der tussen òt naaje	er vandoor gaan
ik maok, hij mòkt		naoje	naaien
maon, mòntje	maan, maantje	naor, nòr	naar

nèèg	nijdig	pesjónkele	kerk in en uit voor aflaat
nèèpe	knijpen	pestórsmeèd	huishoudster v/d pastoor
nèèperd	knijper	peut	slaag
nèffe	naast, neven	pirke	peertje
nèptang	knijptang	pitse	kieskeurig eten
nie	niet	pispaol	voetveeg (iemand die 't altijd moet ontgelden)
nissels	schoenveters		
nódderaand	naderhand		
nóoj	node, ongaarne	platte kènder	kinderen nog in de wieg
nóot, nóot nie	nooit	pleej	W.C.
nór, naor	naar	plèús, plöske	pluis, pluisje
nòst	naast	plevèús	straattegel
nóvvenaant	naar verhouding	plezaant	plezierig
nuske	neusje	pliessie	politie
et nukt nie	het doet er niet toe	plöddeke	klein onsympathiek persoon
nuut nuuw, nuuwe	nieuw, nieuwe	plöske	pluisje
nuwjaor	nieuwjaar	plòts (plòtske)	plaats
		pölling	paling
oe	u — je	pöst, pösje	puist, puistje
oew	uw — jouw	pötternòster	rozenkrans
ók, òk	ook	praaj	prei
den öllieje	die van jullie	praote	praten
òn, aon	aan	ik praot, hij pròt	
ònbraaje	aanbreien	proem	glazen knikker
ònklóte	aansukkelen, aantobben	prónt	keurig, netjes
ónverdoens	onnodig	pröpke	propje
òot	ooit	pulling	peluw
örgel	orgel		
(in) ooverènsie	overcompleteet	ramscheut	opvliegende aanloop
ópnaaje	opjuten	raad, raoje	raad, raden (ook aanraden)
òssem	adem		raken
öt, èüt	uit	raoke	
ötschèene	uitschelden	ik raok, hij ròkt	
óp sjanternèl	op stap	rauw	ruw
óp staoj aon	gestadig (op je gemak)	rèècht toe vórt	rechtuit
		rèège	regen (ook ww rijgen)
paane	soort gras	reej	reed
paojke	paadje	hij reej em	hij was kwaad
peej	wortel	réepe	hoepelen
peejstamp	stampot	rèère	rillen, beven
pèèp	pijp	rèüt, rötje	ruit, ruitje
pèèr (pirke)	peer	op de rèütekètèüt	op goed geluk af
pèèrd, pèrd	paard	rócht	onkruid
pèèrepluu	paraplu	róndspöldere	wild spelen
pèèrs	paars		of rondspringen
pènneke	pannetje (ook pennetje)	róntelóm	rondom
pènt	pijn	róod, rooje	rood, rode
pèrd èn kèèr	paard en wagen	róoke, rókt	roken, rookt
pèrmetaosie	kring/gelederen/familie	rösse	wrijven of inwrijven
pèrsmòppe	paardevijgen	rötje	ruitje
pèrzekes	perziken	rutsele	schudden

saawele	klitsen	sneuw	sneeuw
saawelèèr	sauwelaar	sneuwe	sneeuwen
saawelpraot	klitspraat	et sneut	't sneeuwt
saluut	gegroet	snóffel	trosanjer
saoke	vals spelen	snótje	snuitje
ik saok, hij sòkt		snuupke	snoepje
saome	samen	soe	2 ¹ / ₂ -centstuk
saoves	's avonds	sómmegte	sommige
sasse	plassen, wateren	spaoje	spitten(ook snel eten)
schaansmuur	scheidingsmuur	speule	spelen
schaaw	schoorsteen	spierse	spuwen
óp schabberdebónk	op goed geluk (zonder geld)	spoeje	haasten
schéef	scheef	spòrspòt	spaarpot
schèène	schelden	spouwe	overgeven
	(ook schijnen van licht)	spraak	sprei
schèèr, schèère	schaar, scharen	sprès	opzettelijk
schèère	scheren, schrapen	sprèút, sprótje	spruit, spruitje
schèèresliep	scharenslijper	óp staoj aon	kalmpjes aan
schèlle	schillen	stèeg	onwillig, nukvig
schèlmiske	schilmesje	stéén, sténe	steen of stenen
schèùn	schuïn	stèrt	staart
schoeft	kromme rug of bult	stèùte	roemen
schoepe	stelen	stief ketierke	klein kwartiertje
schóon, schónder	mooi, mooier	stiefele	stappen
schóor	zoldering	stinoove	steenoven
schòp	berghok	stintje	steentje
schraanze	veel en smakelijk eten	stòbbere	stofwolken maken
schrèève	schrijven	stòotkèèr, stótskèèr	handwagen
schup	schop, trap	stòpke	stopje
schuppes	schoppen, trappen	straant, astraant	vrijpostig, astrant
schuup	schop, spade	strak	straks
schuupe	schoppen, scheppen	strèùf	pannekoekenbeslag
sebiet	direct, meteen	strooplèkker	flemer
sèmmele	traag doen, treuzelen	stuupere	'n zetje omhoog geven
sèmmelèèr	treuzelaar	stuupkèènd	flink kind
sewèèle	intussen (ook misschien of soms)	swéls	onderwijl
		sund ('t is)	zonde, jammer
siendereklaos	Sinterklaas	swirskaante	aan beide zijden
(óp) sjanternèl	op stap		
sjep	drop	taageteg	tachtig
sjuup-sjuupkes	jujubes(snoep)	taante	tante
sjuust	juist, precies	taas	stapel
sjaoj	sla	tas (en scheuteltje)	kop (en schotel)
slèèpe	slijpen (ook slepen en sjouwen)	tèéd, tèdje	tijd, tijdje
smèèreges	voormiddags	téen	teen en tenen
smèrlap	smeerlap	tèene	tenen
snaachs	's nachts	tèène	ten einde, bekaf
snaawe	snauwen	tèènemekaare	meteen
sneewel	jenever	tèèr	teer
snèút, snótje	snuit, snuitje	tèmtaosie	opgave (kwellig)
		tenòstenbaaj	bijna, ongeveer

teugwèes maokè	inwijden, inlichten	vruchte	wroeten
teule	telen	vur, veur	voor
tèùn, tóntje	tuin, tuintje	vurdêel	voordeel
tèùtelèèr	iemand die graag ruilt	vurkooome	borstpartij (ook voorkomen)
tietaaaj	kippe-ei (fig.: exemplaar)	vurrege	vorige
tintje	taentje	vurschòt	schort (ook voorschot)
tisse	ongeduldig wachten	vusteveul	veel te veel
tòdkrèèmer	voddenman	vuule	voelen
toepertoe	alsmaar	vuuge	passen
toerlèzjoere	blijmoedig rondtrekken		
tòffel	tafel	waaj	weide
tóntje	tuintje	war	nietwaar
tróske	trosje	wè	wat
tunneke	tonnetje	wèèd	ver of wijd
twiddes	als tweede, te laat	weedevrouw	weduwe
		weedeman	weduwenaar
ugske	oogje	wèèf	vrouw of wijf
umlèeg	omlaag	wèèfgetaaw	weefgetouw
urke	oortje	wèèl, wèltje	poos(je)
		wèèn	wijn
vaast	vast	wèèneg	weinig
vaasteghei	zekerheid	in de wèèr	in de war
vadder	vader	wèèrk	werk
vanèèges	vanzelf / natuurlijk	wèèrm	warm
vansgelèèke	van het zelfde	wèève	weven
vèèf	vijf	wèève	wijven / vrouwen
vèèg, vèège	vijg, vijgen	wèèver	wever
vèège	vegen	wèffer (de wèffere)	wat voor, welke
vèèl, vèltje	vijl	wèfke	wijfje, vrouwtje
vèène	vinden	wèltje	poosje
ik vèèn, hij vènt		wèrmte	warmte
vèèreke(s)	varken(s)	wier(e)	werd(en)
vèèrekeslòmp	zeer dom	wies(e)	wist(en)
verinneweere	stukmaken	wir	weer (al weer)
verkòt	vork	wit	weet (ook wit)
verschaaaje	verschillende	witte	weet je (ook witten)
vèùl, vòltje	vuil, vuiltje	wó(n)	wou, wilde(n)
veur, vur	voor	wòrm	worm
vòltje	vuiltje	wòrórm	waarom
vòos	voos (droog)	wòrre	worden
vòrk	vork	wòrschouwe	waarschuwen
vòrt	voortaan, in de toekomst (ook voort)	zaon	dik v/d melk
vòlleghei, -hèd	vuiligheid	zat	genoeg
vòllek	vuilak	zèèk	urine
vòlleke	vies doen	zèèk óp enè riek	flauwekul (geklets)
vòst, vòsje	vuist, vuistje	zèèke	zeiken
vrèdag	vrijdag	ik zèèk, hij zèkt	
vrèmd	vreemd	zèèknat	kletsnat
vrèùke	loswrikken	zèèn, zèèt, zèède	zijn, bent, ben je
vrug, vruuger	vroeg, vroeger	zèevere	kwijnen (ook sauwelen)

zêeverèèr	sauwelaar	zó 't rauwste	zo ongeveer
zèmmè	zijn we	zukke	zulke
zêûm, zumke	zoom, zoompje	zullie, zöllie	zij (mv)
zi(n)	zei(den)	zumke	zoompje
ziede	zie je	zuuke, zuuk	zoeken, zoek
zis	zes	zuut zat	zoet genoeg
zò(n)	zou(den)	zwèèn	zwijn
zó, zu't	zou, zou 't	zwèèr, zwèère	zweer, zweren
zómmedêene	zo meteen, dadelijk	zwèntje	zwijntje
zörg, zörge	zorg, zorgen		

Zis hoej hoj (haj) bèm	= Zes hoeden had hij bij zich
Toe tee toe haj bèm	= Tot thee toe had hij bij zich
Z'is zis zisse	= Ze is zes zei ze
Et kan gin stèute lije	= Het is niet zo geweldig
Oew èege sjaokes haawe	= Zich van de domme houden
Enen dölle kòop	= 'n Koopje
Van de zuk èn van de zón	= Van de zulke (deze) en van de zulke (die)
Zót zòo zuut zat zèèn?	= Zou het zo zoet genoeg zijn?
Ze ruukt ròok as ie rókt	= Ze ruikt rook als hij rookt
èn ròkt dan van de wèès	= en raakt dan van de wijs
In oew aachterwèèrk zèèn	= Achter zijn met werk
Ze zèn nog gin pèèp tebak wèrd	= Ze zijn nog niet dát waard
Ze heej veul geneuk bè der	= Ze is erg verwaard
Dè stikt nie zó naaw	= Dat komt niet zo net
Ik zèè ginne meens gelèèk	= Ik voel me niet zo lekker
Hij zit ginnen boer in zen vènster	= Hij zit niemand in de weg
'K wósse begósse	= Ik wou dat ze begonnen
Ik slao niks aaf as vliege èn blèndaoze	= Ik sla niets af
Ge vernukt de klèùt	= Je belazert de boel
Nòr et ótgepakt gòn kèèke	= Gaan kijken naar de sinterklaasuitstalling

Dit boekje is een kerst- en nieuwjaarswens van Drukkerij Piet Smits, als afsluiting van hun 60-ste jubileumjaar. Het werd samengesteld met medewerking van de werkgroep Taaleigen van de Heemkundekring „Tilborch” (secr.: H. Vereijken, Kwendelhof 105, 5044 ED Tilburg), uit de woorden-verzameling van mevr. Els Klaassen en met adviezen en correctie-werk van Wil Sterenborg.

Dees buukske is en kèrst- èn nuuwjaarswèns van Drukkerij Piet Smits, as afslèùting van hullie sistegste juubileumjaar. Et wier saomegestèld meej meewèrking van de wèèrgroep Taolèège van de Heemkundekring „Tilborch” (secr.: H. Vereijken, Kwendelhof 105, 5044 ED Tilburg), òt de woorde-verzaomeling van Vrouw Klaose èn meej advieze èn kerèksiewèèrk van Wullem Sterenborg.